

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2018/19- 2020/21

(skrajne daty)

1. Podstawowe informacje o przedmiocie/module

Nazwa przedmiotu/ modułu	Teoria sztuki
Kod przedmiotu/ modułu*	1SW04
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Wydział Sztuki
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Sztuki
Kierunek studiów	Sztuki Wizualne
Poziom kształcenia	Studia pierwszego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	II, III rok (3, 4, 5 semestr)
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Anna Steliga
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Sem. 3: Sem. 4: Sem. 5:

* - zgodnie z ustaleniami na Wydziale

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jaki?)	Liczba pkt ECTS
3-5	45								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną w sem.: 3, 4, 5

egzamin w sem.: 5

2.Wymagania

PODSTAWOWA WIEDZA Z ZAKRESU HISTORII SZTUKI
---

3. Cele, efekty kształcenia, treści Programowe i stosowane metody Dydaktyczne

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C1	Teoria sztuki ma na celu nauczanie, jak postępować, by spopularyzować, rozpowszechnić dzieła sztuki, w tym także dzieła własne studentów, jak wykształcić u siebie i innych postawę estetyczną czyli rozwinąć wszystkie jej sfery: poznawczą, emocjonalną, działania.
C2	Ogólna wiedza o sztuce ma ułatwić studentom świadome korzystanie z dorobku kultury ogólnoludzkiej i narodowej oraz samokontrolę własnych poczynań mających charakter twórczości plastycznej.
C3	Orientacja (z rzeczywistym odczuciem) w wielorakich funkcjach sztuki jako źródła przeżyć estetycznych, religijnych, intelektualnych, jako czynników stabilizujących duchową równowagę i integrujących ludzkie zbiorowości we współdziałaniu (wystawy)
C4	Trwały nawyk kontaktu ze sztuką przez muzea, galerie, koncerty oraz własne albumy, katalogi itp., a także tzw. patriotyzm lokalny: szacunek dla artystycznych tradycji i współczesności własnego środowiska- znajomość tu powstałych i powstających dzieł.
C5	Wykształcenie zdolności pełnej percepcji wizualnej – zdolności skupienia uwagi na strukturach świadomie zorganizowanych (dziełach człowieka) i niezorganizowanych (tworach natury) dla pełnego, wyposażonego w refleksję i zdolność oceny przeżywania świata.
C6	Rozpoznawanie wielkich dzieł sztuki europejskiej i polskiej z umiejętnością określenia epoki, w której powstały. W przypadku sztuki współczesnej: podstawowe umiejętności subiektywnego wartościowania jej dzieł.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	NAZYWA I DEFINIUJE PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA TEORII SZTUKI, ROZPOZNAJE I CHARAKTERYZUJE TĘ DYSCIPLINĘ WIEDZY. WYMIENIA I IDENTYFIKUJE PRZEMIANY W TEORII SZTUKI.	K_W03
EK_02	UMIE FORMUŁOWAĆ I WYRAŻAĆ WŁASNE POGLĄDY I IDEE W PRACACH PISEMNYCH I WYPOWIEDZIACH USTNYCH.	K_W05

EK_03	W TYPOWYCH PRACACH PISEMNYCH I WYSTĄPIENIACH USTNYCH ANALIZUJE, DOKONUJE SYNTEZ I OCENIA RÓŻNE DZIEDZINY TWÓRCZOŚCI PLASTYCZNEJ.	K_W07
EK_04	STUDENT MA ZDOLNOŚĆ ELASTYCZNEGO MYŚLENIA, POSIADA UMIEJĘTNOŚĆ KRYTYCZNEGO WYRAŻANIA OPINII, A TAKŻE PODJĘCIA REFLEKSJI NA TEMATY ARTYSTYCZNE.	K_W11
EK_05	TWORZY PRACE PLASTYCZNE I PISEMNE W OPARCIU O SWOJĄ WIEDZĘ I UMIEJĘTNOŚCI. POTRAFI PRACOWAĆ SAMODZIELNIE. JAK I W ZESPOLE WEDŁUG WSKAZÓWEK FORMUŁOWANYCH PRZEZ KIEROWNIKA PROJEKTU.	K_W13
EK_06	OPISUJE HISTORIĘ I ROZWÓJ TEORII SZTUKI, ZNA AUTORÓW ORAZ PUBLIKACJE NAJWAŻNIEJSZYCH MYŚLI TEORETYCZNYCH O SZTUCE OPISUJE NAJNOWSZĄ HISTORIĘ TEORII SZTUKI, ZNA I ROZUMIE JĘZYK NOWYCH MEDIÓW.	K_K03
EK_07	NA PODSTAWIE SWEJ WIEDZY TEORETYCZNEJ MA UMIEJĘTNOŚĆ ROZPOZNAWANIA RELACJE POMIĘDZY TREŚCIĄ A FORMĄ W RÓŻNYCH DZIELACH PLASTYCZNYCH.	K_U01

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Istota i przedmiot badań teorii sztuki. Wychowanie estetyczne/ wychowanie do sztuki/wychowanie przez sztukę. Literatura przedmiotu. Prezentacja wyników badań dotyczących rozwoju kreatywności, zdolności specjalnych i zdolności artystycznych. Funkcje sztuki w rozumieniu klasycznym i nowoczesnym. Rozwijanie kreatywności jako cechy – rozważania wstępne.
Teoria sztuki – rys historyczny. Polscy prekursorzy wychowania estetycznego; m.in. Janina Mortkowiczowa, Stefan Szuman, Stanisław Ossowski, Bogdan Suchodolski czy Irena Wojnar.
Wrażenia i spostrzeżenia. Rodzaje percepcji. Oko i widzenie – procesy psychofizjologiczne i ich rozwój (co to jest światło, dlaczego widzimy, budowa oka, co to jest barwa).
Podstawowe kategorie wartości dzieł sztuki; Wartości literackie (tematyka dzieła). Wartości artystyczne. Wartości estetyczne. Wartości formalne tj. - układy kompozycyjne (rytmiczne, statyczne, dynamiczne, otwarte, o charakterze otwartym, zamkniętym, symetrycznym, asymetrycznym), - linia (kreska konturowa, jako sposób określania przestrzeni, sposób określania faktury, środek wyrazu artystycznego), - plama barwna (obwiedzione konturem, plamy ostre, plamy miękkie), - barwa (podstawowa, pochodna, trzeciorzędowa, spektralna, czysta, złamana, dopełniająca, graniczna, chromatyczna, achromatyczna, lokalna, gamy barw, gamy monochromatyczne, temperatura barw, relatywizm barw, walor, względność barw, dominanta), - faktura (powierzchniowa, wklęsła, wypukła, błyszcząca, matowa, półmatowa, płaska), - światłocień, - bryła (pełna, ażurowa, półpełna, zwarta, rozczłonkowana, assamblaż), - przestrzeń (perspektywa) – topograficzna, kulisowa, aksonometryczna, pasowa, zbieżna (z jednym punktem zbiegu, z dwoma punktami zbiegu, z lotu ptaka, żabia), malarska, powietrzna, inwersyjna (odwrócona), rozbieżna, - ruch (postępowy, obrotowy, prostoliniowy, krzywoliniowy, zmienny, jednostajny, mobile), - znak plastyczny (jednoelementowy, wieloelementowy), - kanon, proporcje i moduł. Analiza dzieła plastycznego na podstawie zdobytej wiedzy.
„Jego wysokość plakat” – krótka historia plakatu światowego i polskiego ze

szczególnym zwróceniem uwagi na Polską Szkołę Plakatu. Prezentacja postaci koryfeuszy Polskiej Szkoły Plakatu (Waldemar Świerzy, Tadeusz Grabowski, Jan Lenica, Franciszek Starowieyski, Roman Cieślewicz, Jan Młodożeniec, Maciej Urbaniec, Henryk Tomaszewski, Mieczysław Wasilewski), oraz sylwety współczesnych plakacistów (Stasys Eidrigevicius, Wiesław Grzegorzczak, Mieczysław Górowski, Eugeniusz Get Stankiewicz itp.).
Sztuka a reklama komercyjna. Sztuka a reklama społeczna. Erotomania reklamowa – zjawisko współczesne – analiza. Próba znalezienia wzajemnej relacji między nimi. Fenomen Benettona. Fotokompozytor Horovitz. Środki wyrazu w reklamie.
Dziecko XIX wieku - komiks - dzieło pogranicza literatury, plastyki, filmu. Zapoznanie z historią komiksu światowego i polskiego. Założenia komiksu. Środki wyrazu w komiksie. Postać bohatera w narracji komiksowej. Kadr i kompozycja w komiksie. Słowo, narracja i emocje niewerbalne w komiksie. Przegląd propozycji komiksowych światowych i polskich.
Polska sztuka ludowa. Historia i motywy w rzeźbie ludowej. Inne aspekty (m.in. garncarstwo, plecionkarstwo, ludowe pisanie ikon). Przedstawiciele sztuki ludowej/naiwnej (np. Teofil Ociepka, Nikifor, Franciszek Frączek)
Ilustracja w książce dla dzieci w okresie powojennym i współcześnie w Polsce. Funkcje ilustracji dziecięcej. Wybitni ilustratorzy (m.in. Jan Marcin Szancer, Michał Bylina, Adam Marczyński, Mieczysław Piotrowski, Józef Czerwiński, Ha-Ga (Anna Lipińska), Jerzy Srokowski, Zofia Fijałkowska, Olga Siemaszkowa, Henryk Tomaszewski, Zbigniew Rychlicki, Adam Kilian, Ignacy Witz, Zbigniew Lengren, Józef Wilkoń i Bogdan Butenko. Współcześni ilustratorzy. Przegląd topowych wydawnictw dla dzieci.
Rodzaje animacji. 12 złotych zasad animacji. Historia polskiej animacji (m.in. W. Starewicz, J. Lenica, W. Borowczyk). Polscy animatorzy-eksperymentatorzy (J.J. Antonisz, P. Dumała, Z. Rybczyński, T. Bagiński). Studia rysunkowe w Polsce. Bohaterowie polskich animacji i sukces Studia SE- MA-FOR. Projekt: Łódź Bajkowa. Muzeum Dobranoczek w Rzeszowie. Pokaz animacji.
Sztuka nowych mediów (projekty immersyjne, sztuka transgeniczna, sztuka robotyczna, sztuka bioart/genetyczna, sztuka telematyczna - analiza nowych zjawisk w sztuce XXI wieku. Przedstawiciele i ich dzieła.
Sztuka video-art. Główni przedstawiciele światowi i polscy i ich dzieła (Nam June Paik, Bruce Nauman, Marina Abramovic i Ulay, Martha Rosler, Vito Acconci, Dan Graham, Bill Viola, W. Bruszewski, J. Robakowski, A. Mikołajczyk, R. Waśko itp.). Omówienie zjawiska. Prezentacja działań video-artu na dvd z omówieniem.
Sztuka kobiet, sztuka feministyczna, sztuka waginalna. Krótka historia feminizmu. Definicja, założenia, przedstawicielki i ich prace artystyczne; Annie Sprinkle, Shigeko Kubota, Niki de Saint Phalle, Judy Chicago, Carol Schneemann, Alicja Żebrowska, Natalia Lach-Lachowicz, Ewa Partum, Krystyna Piotrowska, Katarzyna Kozyra, Mary Duffy, Orlan, Gina Pane czy Zofia Kulik.

Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Nie dotyczy

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

4. Metody i kryteria oceny

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Formy zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	Dyskusja, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_02	Dyskusja, referat, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_03	Sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_04	Projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_05	Projekt sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_06	Projekt sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W
EK_07	obserwacja w trakcie zajęć, egzamin ustny.	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Obecność na zajęciach i aktywny w nich udział, przygotowanie dwóch prac pisemnych, zaliczenie z oceną na podstawie prac zaleconych do wykonania.

Ocena bdb: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem, uzupełniane informacjami z innych źródeł (np. z branżowych pism o sztuce czy z literatury uzupełniającej); czynny udział w zajęciach, dociekliwość podczas wspólnej interpretacji prezentowanych obiektów pod kątem ich form, znaczeń i emocjonalnego oddziaływania; kompletne wykonanie ćwiczeń obligatoryjnych; ogólne, zauważalne zainteresowanie sztuką (np. student np. prenumeruje pisma o sztuce, kolekcjonuje książki o sztuce, uczęszcza na wernisaże):

Ocena + db: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem, uzupełnianych samodzielnie dobranymi lub wskazanymi przez nauczyciela lekturami na temat stanowiący przedmiot nauczania; aktywny udział w zajęciach i dyskusjach związanych z prezentowanymi obiektami pod kątem ich form, znaczeń i emocjonalnego oddziaływania; staranne wykonanie ćwiczeń obligatoryjnych i zaangażowanie w wykonanie zaleconych prac.

Ocena db: pełne przyswojenie wiadomości objętych programem: skupiony udział w zajęciach, gotowość i zdolność zabierania głosu w dyskusjach o prezentowanych obiektach, ewentualnie po zachęcie ze strony nauczyciela, staranne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych i zaangażowanie w wykonanie zalecanych prac.

Ocena + dst: średnie opanowanie materiału objętego programem (luki w wiadomościach o charakterze szczegółowym). Gotowość zabierania głosu w dyskusjach o prezentowanych obiektach, przede wszystkim w odniesieniu do ich formy, po zachęcie ze strony nauczyciela; poprawne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

Ocena dst: luki w wiadomościach objętych programem, z szansą ich wypełniania (ewentualnie przy pomocy nauczyciela). Bierność podczas dyskusji o prezentowanych obiektach. Zgodne z podstawowym tematem, ale niestaranne wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

Ocena ndst.: spore luki w wiadomościach objętych programem, trudne do uzupełnienia (notoryczne nieprzygotowywanie się do zajęć). Bierność w zajęciach. Brak zainteresowania przedmiotem. Niewłaściwe wykonywanie ćwiczeń obligatoryjnych.

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	45
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	15
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	30
SUMA GODZIN	90
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu/ modułu

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. Literatura

Literatura podstawowa:

Mączyńska-Prydaszek A., Jaskólska-Klaus M., 1979, *Psychofizjologia widzenia. Barwa*, Zeszyty Naukowe nr 4, s. 5

Oramus R., 2003, *Oko i mózg*, w: „Konspekt”, AP, Kraków, nr 16/17, s. 144 - 147

Popek S., 2001, *Barwy i psychika. Percepcja, ekspresja, projekcja*, UMCS, Lublin

Canaday J., 1981, *What is art ? An Introduction to Painting, Sculpture, and Architecture*, New York

Edwards B., 1986, *Drawing on the Artist Within: A Guide to Innovation, Invention and Creativity*, New York

Gombrich E.H., 1972, *Art and Illusion*, London

Hemphill H.W., Weissman J., 1974, *Twentieth-Century American Folk Art and Artists*, New York

Jones A.F., 1999, *Wstęp do historii sztuki*, Zys i S-ka Wydawnictwo

Popek S., 2001, *Barwy i psychika*, UMCS, Lublin

Popek S., 1978, *Analiza psychologiczna twórczości dzieci i młodzieży*, WSiP, Warszawa

Kluszczyński R.W., *Sztuka nowych mediów i jej konteksty kulturowe*, „zeszyty artystyczne”, ASP Poznań nr 17, s. 3, 2008

Manovich L., *Język nowych mediów*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa, 2006

Manovich L., *What Is New Media. In The New Media Theory Reader*. Edited by R. Hassan, New York: Open University Press. Vaughan, s. 28, 2006a

Ożóg M., *Patrząc przez (na) technologię*, „zeszyty artystyczne”, ASP Poznań nr 17, 2008

Schubert Z., 2008, *Mistrzowie plakatu i ich uczniowie*, Warszawa

Steliga A., *Erotomania reklamowa czyli nadużycie ciała w reklamach – zarys zjawiska w: Rodzina wobec zagrożeń XXI wieku* (red.) M. Bąk-Sosnowska, M. Kosińska, L. Niebrój, Seria Wydawnicza Eukrasia vol. 20, Wydawnictwo Media Silesia, Katowice 2014

Steliga A., *Inwazja nowych mediów w sztuce i w życiu. Analiza zjawiska w: Bezpieczeństwo współczesnego świata. Historia i bezpieczeństwo publiczne* (red.) H. Lisiak, W. Stach, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Usług, Poznań 2012

Steliga A., *Wszystko co (...) odróżnia mnie od ścierki do podłogi (...) – „ideologia kobiecej niższości” z perspektywy sztuki feministycznej w: Naprawdę jaka jesteś, nie wie nikt – obraz kobiety w języku i literaturze* (red.) J. Smół, Wyd. Instytut Naukowo-Wydawniczy MAIVSCVLA, Poznań 2011

PLAKATY współczesne plakaty polskie od 1989 roku, 2001

Toeplitz K.T., 1985, *Sztuka komiksu*, Warszawa

Lewis H., Nelson C., 2000, *Podręcznik reklamy*, Warszawa

Literatura uzupełniająca:

Bagnall B., 1995, *Jak rysować i malować*, Penta, Warszawa

Parramon J. M., 1995, *Jak malować farbami olejnymi*, Galaktyka, Łódź

Wilkoszewska K., *Piękno w sieci – estetyka a nowe media*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków, 1999

Wojtowicz E., *Od info-estetyki do teorii software’u*, „zeszyty artystyczne”, ASP Poznań nr 17, s. 52, 2008

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej

Dziekan Wydziału Sztuki
dr hab. Antoni Nikiel prof. UR